

## תשובה שלימה

ברכת השיבנו - והחזירנו בתשובה שלמה לפניך

גמרא ברכות ל"ג

אמר רבי חנינא: הכל בידי שמים – חוץ מיראת שמים, שנאמר: "ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה". אטו יראת שמים מילתא זוטרתא היא? אין, לגבי משה מילתא זוטרתא היא.

פירוש התפלות לר"י בן יקר

והחזירנו בתשובה שלמה... אם התחלנו לחזור סייע לנו שתהיה תשובה שלמה. והיינו בא לטהר מסייעין אותו. והיינו דכתוב אם תשוב ואשיבך לפני תעמוד, אבל קודם שיתחיל לשוב לא תועיל התפלה, דאמריי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים.

ועוד לכך אמר בתשובה שלמה דאמי בפרקי דר"א ואין ישראל עושין תשובה שלמה עד שבא אליהו, שנאי הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא והשיב לב אבות על בנים, גבי אליהו. בא"י הרוצה בתשובה.

מסכת ע"ז דף ה'

תנו רבנן: "מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה" - אמר להם משה לישראל: כפויי טובה בני כפויי טובה, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא לישראל "מי יתן והיה לבבם זה להם", היה להם לומר תן לנו אתה וכו'.

מהרש"א ע"ז ה'

גם שאמרו הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים מ"מ פשיטא דביד הקב"ה להטות לב בני אדם לטובה דכמה כתובים מורים ע"ז

דהיינו שרמזה להם שיש ביד הקב"ה לתת ולהטות לבם לטובה והם כפויי טובה ולא שאלו לו על כך אז כשא"ל מי יתן והיה וגו'.. וענין כפויי טובה.. נראה לפרש דהיינו כפויי טובה שלא חשבו להם זה לטובה שיתן להם הקב"ה ויטה לבבם לטובה כלל

חזון איש סוף טהרות

המקום ב"ה מניח את הבחירה ביד האדם, אבל האדם רשאי להכריח את רעהו לעבודתו ית', בין בכפיה ובין בפיתוי, ולא הוי ביטול הבחירה, כיון דהמעשה עושה בבחירה, וכל ישראל כאיש אחד, והיינו, 'מי יתן', שיהיה בין צדיקי הדור משתדלים לקרב לב כל העם לעבודתו ית', אבל המקום ב"ה אינו נותן בלבם את הקירוב, דא"כ לא יתיחס הדבר לברואיו, אמנם, אם יש מתפלל לפניו ית' על הקירוב ותפלתו נשמעת, מתיחס הקירוב שעושה הקב"ה - לברואיו, כיון שנעשה על ידי תפלת גברא

ברכות דף י' - מהרש"א ברוריה

ויש לעיין בזה דודאי באדם המבקש רחמים על עצמו להחזירו בתשובה ניחא דאע"ג דהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים הרי אמרו) מכות י) בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו והרוצה לטהר מסייעין לו (יומא לט:): וזה המבקש רחמים על עצמו להחזירו בתשובה ה"ז בכלל הרוצה לטהר כו' אבל לבקש רחמים על חברו להחזירו בתשובה קשה מה יועיל בקשתו